



Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit
Ministarstvo Kulture, Omladina i Sporta ~ Ministry of Culture, Youth & Sport

NACIONALNA STRATEGIJA ZA KULTURNO NASLEĐE 2017-2027

1 REZIME

Nacionalna strategija za kulturno nasleđe 2017-2027 je sveobuhvatna strategija Vlade Kosova u oblasti kulturnog nasleđa, koja ima za cilj da uspostavi dugoročne okvire za viziju i pružanje rešenja zasnovanih na principu održivosti. Ovaj strateški dokument ima za cilj unapređivanje sistema i mehanizama za zaštitu i očuvanje kulturnog nasleđa Kosova u skladu sa zakonskim okvirom, načelima i međunarodnim standardima, kao i na osnovu održivog ekonomskog, socijalnog i kulturnog razvoja.

Kulturno nasleđe se definiše kao značajan stub održivog razvoja zemlje, koji će se postići kroz saradnju i delotvorno učešće u unapređenju sistema zaštite. Strategija se bavi osnovnim aspektima koji su direktno usmereni ka promociji pravih socio- kulturnih, ekonomskih vrednosti kulturnog nasleđa Republike Kosova, kao i povećanoj vidljivosti svojih potencijalnih vrednosti. Ciljevi strategije mogu se sumirati kao sledeće:

[i] Ciljevi strategije mogu se sumirati kao sledeće: [i] Zakonski i institucionalni sistem zaštite – u skladu sa Ustavom Republike Kosova i ostalim relevantnim kosovskim zakonima i obavezama i u skladu sa orijentacijom Vlade Kosova prema članstvu u EPP i UNESCO;

[ii] Integrisani pristup zaštiti – u skladu sa načelima i trendovima održivog urbanog, ekonomskog, socijalnog i kulturnog razvojnog planiranja;

[iii] Obrazovanje, promocija i svest građana – u cilju promovisanja osećaja kulturnog identiteta i kao izvor inspiracije i inovacije.

Strategija se gradi na konkretnim ciljevima (objektivima). Objektivni strategije proizilaze iz gore navedenih ciljeva, kao i na osnovu analiza iz prošlosti i sadašnjih situacija u aspektima zakona, infrastrukture i upravljanja, i ostalih pitanja u oblasti kulturnog nasleđa, koje podležu tretmanu u narednoj deceniji na Kosovu

Prvi objektivni odgovara prvom cilju; objektivni 2 i 3 proističu iz drugog cilja, dok objektivni 4 i 5 iz trećeg cilja. Objektivni su definisani na sledeći način:

1. Unapređenje zakonskog i institucionalnog okvira;
2. Integrisani pristup zaštiti kulturnog nasleđa ka održivom razvoju;
3. Uključivanje kulturnog nasleđa u razvojne planove;

4. Promovisanje kulturnog nasleđa;
5. Edukacija, obuka i aktivno učešće u zaštiti kulturnog nasleđa.

Proces implementacije Strategije razvijen je u dugoročnom periodu (skoro deceniju), kroz strateško planiranje MKOS-a, akcione planove i detaljne programe za kulturno nasleđe, koji su realizovani kroz javne institucije kulturnog nasleđa kao i konačno uz sprovođenje Operativnog strateškog plana.

U proces su uključeni različiti akteri sa relevantnih ministarskih nivoa, centralnih i lokalnih institucija, kao i međunarodnih, sa ciljem stvaranja željene sinergije u cilju ispunjavanja vladinih prioriteta.

Ostvaren je veliki napredak u ispunjavanju obaveza za sprovođenje strategije, pri čemu je ispunjen prvi cilj strategije – *Sistem pravne i institucionalne zaštite*. U 2022. godini pravni i institucionalni okvir je značajno unapređen. U ovom aspektu, napravili smo značajan napredak u donošenju podzakonskih akata, koji garantuju dobru osnovu za delegiranje, rad i podelu nadležnosti javnih institucija podređenih kulturnom nasleđu, kroz podzakonske akte koje je usvojilo Ministarstvo:

- Uredba br. 11/2022 o Inventarizaciju i postupku selekcije kulturnog nasleđa za zaštitu;
- Uredba (MKOS) br. 01/2022 o Određivanju perimetra i zaštitne zone aseta kulturnog nasleđa i politici konzervisanja i razvoja ;
- Administrativno uputstvo (MKOS) br. 03/2021 o Kriterijumima, zahtevima, pravilima i procedurama u vezi sa izdavanjem, administriranjem i oduzimanjem profesionalne licence fizičkim i pravnim licima u oblasti kulturnog nasleđa;

Usvajanje podzakonskih akata dodatno je elaborirao dužnosti i odgovornosti delegirane Zakonom br. 02-L/088 o Kulturnom nasleđu, razjašnjavajući detaljno za same institucije, mehanizme veze, stranke i civilno društvo dužnosti i odgovornosti za zaštite i očuvanja dobara kulturnog nasleđa.

Veliki napredak je postignut uključivanjem aseta kulturnog nasleđa pod Stalnu zaštitu, obrađeno sa 54 dosijea aseta, od kojih je pet do sada odobreno. Takođe, usvojena je Lista kulturnog nasleđa pod Privremenom zaštitom, koji obuhvata i nove zgrade/objekte pod zaštitom.

1. Lista kulturnog nasleđa /Privremena zaštita 2022/2023 https://www.mkrs-ks.org/repository/docs/Vendim_i_Ministrit_MKRS_per_Mbrojtje_te_Perkohshme_2022-2023.pdf
2. Lista kulturnog nasleđa/Trajna zaštita 2022/2023 <https://kktk.rks.gov.net/Publication/Lajmi/167>

U 2022. godini implementirani su planovi upravljanja odobreni 2020. godine, koji su dopunjeni Odlukama ministra za Upravnu jedinicu Prizrenske Kalaje i Nadzorne komisije za sprovođenje plana upravljanja istorijskim centrom Prizrena.

U junu 2022. godine usvojena je Lista ugroženog nasleđa, koja služi kao osnova za sprovođenje tehničkih bezbednosnih mera i sprovođenje programa: Preventivne mere, Hitne intervencije. Ova lista sadrži 308 aseta kulturnog nasleđa, koja su popisana u saradnji sa podređenim javnim institucijama kulturnog nasleđa.

Isto tako, izrada i stupanje na snagu Standardne operative procedure (SOP) za komisije za reviziju KIOM, AIK i RCKN Prizren, dodatno je olakšalo rad i administraciju zahteva strana u javnim institucijama podređenim kulturnom nasleđu.

Veliki napredak je postignut i u ispunjavanju *Integrisanog pristupa zaštiti*, prema principima i trendovima održivog urbanog, ekonomskog, društvenog i kulturnog planiranja i razvoja.

Urađeno je na izradi izveštaja za dokument o trenutnom stanju muzeja „Razvoj muzeja na Kosovu“, koji se bavi muzejima na centralnom i lokalnom nivou na celoj teritoriji Republike Kosovo. Takođe je i pripremljen dokument za javni poziv za izložbe u Kuli Ise Boletinija, Kompleksu Albanske Lige u Prizrenu i Etnološkom muzeju – Kompleksu Emin Gjiku u Prištini.

Putem Javnog poziva za podršku NVO i civilnog društva ispunili smo još jedan objektiv strategije za kulturno nasleđe, koji se direktno odnosi na edukaciju, obuku i aktivno učešće u zaštiti kulturnog nasleđa. U okviru ovog objektiva, dodelili smo stipendije za deficitarno osoblje koje studira na međunarodnim univerzitetima u sledećim programima: bačelor, master i doktorat.

Kroz integrisani pristup kulturnom nasleđu ka održivom razvoju, stvorena je mogućnost efikasnijeg očuvanja i upravljanja asetima kulturnog nasleđa, obezbeđujući nastavak i unapređenje programa: Preventivne mere, Hitne intervencije, kao i poslednjih godina preduzimanje tehničkih mera obezbeđenja i izdavanje Liste ugroženog nasleđa.

2 NAPREDAK U SPROVOĐENJU OBJEKTIVA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Dokumentom Nacionalne strategije za kulturno nasleđe 2017-2027, adresirano je pet objektiva strategije, pri čemu je u većini njih postignut napredak. Reforme započete u okviru podele i delegiranja nadležnosti na javne institucije podređene kulturnom nasleđu, stvorile su nastavak veće implementacije strategije.

Tokom 2022. godine ispunjen je objektiv Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira (objektiv 1); obezbeđen je integrisani pristup zaštiti kulturnog nasleđa ka održivom razvoju (objektiv 2); nastavljen je proces promocije kulturnog nasleđa (objektiv 4) i edukacije, obuke i aktivnog učešća u zaštiti kulturnog nasleđa (objektiv 5). Dok je *Uključivanje kulturnog nasleđa* našlo manju primenu (objektiv 3), ali da postoji napor u smislu donošenja podzakonskih akata od strane Ministarstva da ispuni i obezbedi sprovođenje ovog cilja kroz dva dokumenta:

- Administrativno uputstvo za Izradu projekata konzervacije i restauracije i aktivnosti konzervisanja kulturnog nasleđa, i
- Administrativno uputstvo za integrisanu konzervaciju .

2.1 PROGRES NASPRAM OBJEKTIVU – OBJEKTIV 1

UNAPREĐENJE ZAKONSKOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA

Ulaganje u institucije kulturnog nasleđa i sistem pravne zaštite ostaje prioritet čak i u periodu ove strategije.

Unapređenje, dopuna, usaglašavanje i sprovođenje zakonodavstva - U ovom okviru je postignuto kompletiranje zakonodavstva, usaglašavanje Zakona i pravnih akata kulturnog nasleđa sa drugim zakonima Kosova; nastavljen je proces kontinuiranog usklađivanja zakonodavstva o kulturnom nasleđu sa zakonodavstvom EU; Garantovana je efikasna primena zakonodavstva i politike o kulturnom nasleđu; dok je članstvo u međunarodnim organizacijama je zastalo i ostaje izazov.

Budžetska sredstva za ispunjenje ovog objektiva su u potpunosti iskorišćena od strane Budžeta Republike Kosovo.

2.2 PROGRES NASPRAM OBJEKTIVU – (OBJEKTIV 2)

INTEGRISANI PRISTUP ZAŠTITI KULTURNOG NASLEĐA KA ODRŽIVOM RAZVOJU

Kulturno nasleđe postaje resurs održivog ekonomskog, društvenog i kulturnog razvoja kroz međuinstitucionalne i multisektorske saradnje.

Očuvanje i efikasno menadžiranje asetima kulturnog nasleđa kao preduslov održivog razvoja - Nastavak i unapređenje programa hitnih intervencija, garantujući prava vlasnika, posednika i korisnika kulturnih aseta; nastavljen je proces *Kontinuiranog monitoringa i održavanja aseta kulturnog nasleđa*, sa posebnim osvrtom na asete koja su pod direktnim menadžmentom Ministarstva ili javnih institucija podređenih kulturnom nasleđu; u toku je proces *izrada Plana menadžiranja* Arheološkim parkom Ulpijana i doneta je odluka o imenovanju menadžerske jedinice za Prizrensku Kalaju i imenovanju Nadzorne komisije za sprovođenje Plana menadžiranja za Istorijski centar Prizrena, takođe u toku je i proces izrada dva plana menadžiranja u saradnji sa OEBS-om, opštinama i podređenim javnim institucijama kulturnog nasleđa za Hamam Prištine i Pečke Čaršije; u toku je i *proces poboljšanja pristupa javnosti i promovisanja održivog korišćenja aseta kulturnog nasleđa*. Ostaje izazov izrada planova menadžiranja za ostala aseta koja su pod direktnim upravljanjem MKOS-a i javnih institucija podređenih kulturnom nasleđu, pošto su objekti zaštićeni i institucije odvijaju svoje aktivnosti u istim zgradama: Narodni muzej Kosova, Instituta Kosova za zaštitu monumenata, Regionalni centar za kulturno nasleđe – Gnjilane, Prizren, Peć, Etnološki kompleks Emin Gjiku, Zgrada Albanske Lige Prizrena i Kompleks Kula Isa Boletinija u Zvečanu.

Budžetska sredstva za ispunjenje ovog objekta korišćena su iz Budžeta Republike Kosovo, fondova Evropske Unije - IPA Instrument za prepristupnu pomoć za projekat Arheološkog parka Ulpijana, Revitalizacija ulice Marina Barletija i Kina Lumbardhi u Prizrenu, Sporazum sa UN-Habitatom za Program za inkluzivni razvoj/Integrisane aktivnosti kroz novo sufinansiranje sa Ministarstvom kulture, omladine i sporta, za projekte: Presentacija i interpretacija Plana arheološke lokacije u Prizrenu i Studije fizibilnosti za Istorijski centar u Prištini, saradnja sa OEBS-om, kroz projekte: Izrada Plana menadžiranja za zgradu Velikog Hamama u Prištini i Plana menadžiranja Dugačke Čaršije u Peći.

2.3 PROGRES NASPRAM OBJEKTIVU – (OBJEKTIV 3)

UKLJUČIVANJE KULTURNOG NASLEĐA U RAZVOJNE PLANOVE

Manju primenu je pridobio Uključivanje kulturnog nasleđa (objektiv 3), ali da postoji napor u smislu donošenja podzakonskih akata. Vredi pomenuti saradnju sa nekoliko opština za uključivanje aseta kulturnog nasleđa u Zonske karte.

Do sada nije bilo budžetskih implikacija za sprovođenje ovog objekta.

2.4 PROGRES NASPRAM OBJEKTIVU – (OBJEKTIV 4)

PROMOVISANJE KULTURNOG NASLEĐA

Komunikacija i promocija kulturnog nasleđa ističu stvarne društveno-kulturne i ekonomske vrednosti kosovskog kulturnog nasleđa.

Proučavanje i tumačenje kulturnog nasleđa - Objektivno i inkluzivno proučavanje i tumačenje socio-kulturnih i ekonomskih vrednosti kulturnog nasleđa Kosova; nastavljen je proces povećanja broja publikacija, priručnika, virtuelnih medija itd. i sistematska distribucija u zemlji i inostranstvu; primenjeno je i Povećanje upotrebe digitalnih medija i onlajn mreža za promociju kulturnog nasleđa Kosova.

Ovaj objektiv je podržan i kroz javne pozive za podršku NVO-a i pojedincima. U okviru ovog objektivna podržali smo deficitarne kadrove koji studiraju na međunarodnim univerzitetima po programima: bačelor, master i doktorat.

Budžetska sredstva za ispunjenje ovog objektivna su u potpunosti iskorišćena od strane Budžeta Republike Kosovo.

AD HOC PROJEKTI – 9 PROJEKTI ZA PO POJEDINCE	45,259.00 €
POZIV ZA MOBILNOST – 2 PROJEKTA ZA NVO-e	11,860.00 €
POZIV ZA JEDNAKE MOGUĆNOSTI – 1 PROJEKAT ZA NVO	10,960.00 €
PRVI POZIV ZA UMETNOST I NASLEĐE, UKLJUČUJUĆI I ŽALBE – 12 za NVO-e I 4 POJEDINCA	384,792.34 €
DRUGI POZIV ZA UMETNOST I NASLEĐE, UKLJUČUJUĆI ŽALBE – 17za NVO-e I 4 POJEDINCA	158,820.00 €
POZIV ZA PODIZANJE STRUČNIH KAPACITETA - 4 KORISNIKA	39,695.00 €
UKUPAN IZNOS ZA NVO-e	462,692.34 €
UKUPAN IZNOS ZA POJEDINCE	80,920.00 €

2.5 PROGRES NASPRAM OBJEKTIVU – (OBJEKTIV 5)

EDUKACIJA, OBUKA I AKTIVNO UČEŠĆE U ZAŠTITI KULTURNOG NASLEĐA

Razvoj savremene debate u oblasti kulturnog nasleđa doprinosi poboljšanju imidža Kosova.

Poboljšanje „pristupa za sve“ kulturnom nasleđu - Promocija Nacionalne strategije za kulturno nasleđe, sa ciljem jačanja javne debate i svesti o objektivima Nacionalne strategije; nastavljen je proces poboljšanja intelektualnog, fizičkog i virtuelnog pristupa asetima i lokalitetima kulturnog nasleđa; putem javnih poziva podržana je promocija alternativne upotrebe lokaliteta nasleđa, sa ciljem jačanja veze između kulturnog nasleđa i umetnosti; kao i promocija tradicionalnog znanja, prenošenje kolektivnog pamćenja i usmenih narativa sa stare generacije na novu generaciju.

Ovaj objektiv je u potpunosti ispunjen i preporučuje se da se nastavi sa njegovim uključivanjem u svakoj kalendarskoj godini.

Budžetska sredstva za ispunjenje ovog objektivna su u potpunosti iskorišćena od strane Budžeta Republike Kosovo.

3 RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO REŠAVANJE

Sprovođenje Nacionalne strategije kulturnog nasleđa 2017-2027. u velikoj meri zavisi od međuinstitucionalne i multisektorske saradnje, od uključivanja većeg broja subjekata u sprovođenje

mera i akcija, kao i od kontinuiranog monitoringa procesa i dinamike definisanih za svaku stratešku orijentaciju.

Ne osnivanje Komisije za sprovođenje strategije ostaje izazov. Ministar MKOS-a, posebnom odlukom treba da utvrdi formiranje i nadležnosti ove Komisije (monitoring napretka sprovođenja akcionih planova, identifikacija faktora rizika u sprovođenju i mera ublažavanja, ažuriranje u skladu sa novim zahtevima, organizovanje godišnjih sastanaka sa javnošću, članovima zajednice kulturnog nasleđa i zainteresovanim stranama za sprovođenje, monitoring i evaluaciju Strategije i dr.), kao i sistem komunikacije i odgovornosti za izveštavanje i monitoring subjekata definisanih kao institucije i/ili međuinstitucionalne grupe, odgovorne za sprovođenje strateških ciljeva

Komisija koji treba da se formira za monitoring i sprovođenje strategije bavila bi se izazovima i rizicima koji su direktno povezani sa:

- Stvaranje sistema za procenu i prevenciju rizika naspram kulturnom nasleđu;
- Izrada liste prioriteta za intervenciju na osnovu preliminarnih konsultacija, stepena rizika, analize budžeta za hitne i/ili preventivne intervencije i godišnjeg održavanja;
- Procena i prevencija rizika za očuvanje kulturnog nasleđa od posledica prirodnih katastrofa i pretnji izazvanih ljudskim delovanjem.

Preporučuje se uspostavljanje mehanizma za monitoring i sprovođenje strategije, kako bi se sprečili gore navedeni rizici.

Aneks

Aneks 1: Izveštaj o monitoring akcionog plana 2022. Mogu se obezbediti i drugi aneksi koji podržavaju i ilustruju gore navedene informacije.

Aneks 1.**Izveštaj o monitoring akcionog plana za 2022. godinu -- Napredak naspram akcija za Nacionalnu strategiju za kulturno nasleđe 2017 - 2027**

Fokus izveštaja o akcionom planu je na završetku aktivnosti kako je predviđeno akcionim planom i razlozima za kašnjenje, koji su dati u koloni „Progres u implementaciji“.

Br.	Objektivi i akcije	Zadnji rok	Izvor finansiranja	Vodeća i pomoćna institucija	Rezultati (Outputi)	Reference u dokumentima	Progres u implementaciji
I.	Strateški objektiv:						
I.1	UNAPREĐENJE ZAKONSKOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA						
I.1.1.1	Unapređenje, usklađivanje i sprovođenje zakonodavstva	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Podzakonski akti: uredbe i administrativna uputstva (MKOS)	/	Počeo je da se primenjuje krajem 2022. godine
I.1.1.2	Razvoj institucija kulturnog nasleđa	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS, podređene javne institucije kulturnog nasleđa i donatori	Lista KN-e o trajnoj zaštiti, privremena zaštita, lista ugroženog nasleđa, lista tehničkih mera obezbeđenja, lista preventivnih mera, hitne intervencije	/	Sprovodi se tokom cele godine

I.1.1.3	Razvoj institucija kulturnog nasleđa	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Zaštita, očuvanje, razvoj muzeja	/	Sprovodi se tokom cele godine
II.1	INTEGRISANI PRISTUP ZAŠTITI KULTURNOG NASLEĐA KA ODRŽIVOM RAZVOJU						
II.1.1.1	Očuvanje i efikasno menadžiranje asetima kulturnog nasleđa kao preduslov održivog razvoja	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Planovi zaštite, konzervacije, menadžmenta	/	Sprovodi se tokom cele godine
II.1.1.2	Uključivanje kulturnog nasleđa u agendu održivog razvoja	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	Vlada Republike Kosovo, MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Definisano kao prioritet u Planu rada Vlade	/	Sprovodi se tokom cele godine
III.1.2.3	Stvaranje i asocijacija u platforme za saradnju	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Definisano Strateškim operativnim planom	/	Sprovodi se tokom cele godine

III.1	UKLJUČIVANJE KULTURNOG NASLEĐA U RAZVOJNE PLANOVE						
III.1.1.1	Jačanje integrisane konzervacije kao fundamentalnog koncepta održivog razvoja	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo i donatori	MKOS, podređene javne institucije kulturnog nasleđa, IPA fondovi, UN Habitat	Definisano Strateškim operativnim planom	/	Sprovodi se tokom cele godine
III.1.2.1	Uključivanje kulturnog nasleđa u nacionalne politike i dokumente prostornog planiranja	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Definisano Strateškim operativnim planom	/	Sprovodi se tokom cele godine
III.1.2.3	Uključivanje kulturnog nasleđa u dokumente opštinskog planiranja	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Definisano Strateškim operativnim planom	/	Sprovodi se tokom cele godine
IV.1	PROMOVISANJE KULTURNOG NASLEĐA						
IV.1.1.1	Proučavanje i tumačenje kulturnog nasleđa	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije	Definisano Strateškim operativnim planom	/	Sprovodi se tokom cele godine

				kulturnog nasleđa			
IV.1.1.2	Razvoj kulturnog turizma zasnovan na principima održivog razvoja	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Definisano Strateškim operativnim planom	/	Sprovodi se tokom cele godine
IV.1.1.3	Promovisanje kulturne raznolikosti, poštovanje i zaštita nasleđa i kulturnog izražavanja zajednica na Kosovu	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS, o podređene javne institucije kulturnom nasleđu, NVO-i i civilno društvo	Definisano Strateškim operativnim planom	/	Sprovodi se tokom cele godine
V.1	EDUKACIJA, OBUKA I AKTIVNO UČEŠĆE U ZAŠTITI KULTURNOG NASLEĐA						
V.1.1.1	Poboljšanje „pristupa za sve“ kulturnom nasleđu	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije kulturnog nasleđa	Definisano Strateškim operativnim planom	/	Sprovodi se tokom cele godine
V.1.1.2	Poboljšanje profesionalnih kapaciteta radnika kulturnog nasleđa	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS i podređene javne institucije	Angažovanje novog osoblja	/	Sprovodi se tokom cele godine

				kulturnog nasleđa			
V.1.1.3	Edukacija novih generacija o kulturnom nasleđu	Januar - decembar 2022	Budžet Republike Kosovo	MKOS, podređene javne institucije kulturnog nasleđa, NVO-i, sporazumi o saradnji sa univerzitetima	Angažovanje praktikanta	/	Sprovodi se tokom cele godine

Februar, Priština 2023